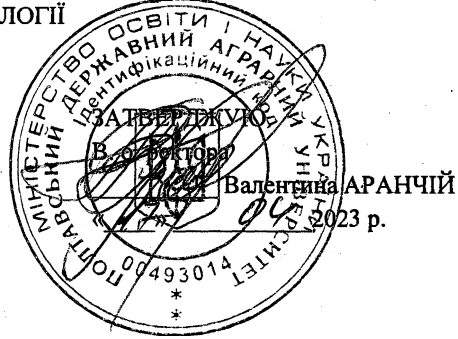

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Еколого-економічне рослинництво
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство
другий (магістерський) рівень вищої освіти

ПОЛТАВА 2023

Розробники:

Гангур Володимир – професор кафедри рослинництва, к. с. - г. н., доцент

Маренич Микола – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с. - г. н., професор

Шакалій Світлана – доцент кафедри рослинництва, к. с. - г. н., доцент

Гирка Анатолій – доктор с.-г. наук, професор, завідувач лабораторії агробіологічних ресурсів ярих зернових і зернобобових культур, ДУ Інститут сільського господарства степової зони НААН України

Кір'ян Віктор – к. с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААН

Мокляк Володимир – к. с.-г. наук, голова СФГ «Дослідне»

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена

на засіданні кафедри рослинництва

Протокол від 17 квітня 2023 р. №25

Завідувач кафедри рослинництва

Володимир ГАНГУР

Наскрізна програма практики схвалена

Радою з якості вищої освіти спеціальності 201 Агрономія

Протокол від 17 квітня 2023 р. №8

Голова Ради з якості вищої освіти

спеціальності 201 Агрономія

Ольга БАРАБОЛЯ

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Еколого – економічне рослинництво та навчального плану підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія.

Метою практики є набуття студентами компетентностей, на основі отриманих в Університеті теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання; оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності; виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- поглиблення, систематизація і закріплення знань, одержаних студентами в процесі навчання у виробничих умовах;
- ознайомлення та набуття навичок роботи з приладами, обладнанням і програмними продуктами в професійній діяльності;
- виховання відповідальності за результати своєї діяльності;
- розроблення екологічно безпечних та економічно ефективних технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- освоєння сучасних технологій і виробничих процесів та збір фактичного матеріалу.

Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних: визначені *Стандартом вищої освіти спеціальності*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Загальні компетентності, визначені Університетом

ЗК7. Здатність діяти на основі принципів сталого розвитку

спеціальних: визначені *Стандартом вищої освіти спеціальності*

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етичні та культурні відмінності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК7. Здатність самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.

СК8. Здатність до розробки та викладання навчальних дисциплін в закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначені Університетом

СК9. Здатність розробляти та застосовувати екологічно безпечні; економічно ефективні та енергозберігаючі технології вирощування сільськогосподарських культур.

СК10. Здатність адаптувати технології вирощування сільськогосподарських культур до мінливих погодних умов та біокліматичного потенціалу зони вирощування.

СК11. Здатність моделювати та гармонізувати технології вирощування сільськогосподарських культур на основі використання сучасних сортів і гібридів, біологізованих систем захисту рослин, обробітку ґрунту, удобрення та інноваційних технічних рішень для агроформувань регіону з різним рівнем ресурсного забезпечення.

Результати навчання: визначені *Стандартом вищої освіти спеціальності*

РН1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

РН5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обговорювати висновки.

РН6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування.

РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

РН8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

РН9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

PH10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

PH11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

PH12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей і невизначеності умов.

PH13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

Результати навчання визначені Університетом

PH14. Розробляти систему заходів, спрямованих на послаблення негативного впливу екстремальних метеорологічних факторів та їх наслідків на посіви сільськогосподарських культур.

PH15. Розробляти та удосконалювати заходи біологізації рослинництва з урахуванням диференційованого використання природних і місцевих сировинних ресурсів.

PH16. Визначати потенційну продуктивність агроценозів залежно від агроекологічних умов та рівня технологій.

PH17. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з психології та педагогіки з метою конструктивного вирішення особистісно й професійно-значущих питань.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Еколого-економічне рослинництво другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія денної та заочної форм навчання 2023 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Еколого - економічне рослинництво другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія денної та заочної форм навчання

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Науково - дослідна практика				
1.	Науково - дослідна практика	2	10,5	315

1.1. Науково - дослідна практика

Метою науково - дослідної практики є опанування сучасних технологій та методів використання інноваційних процесів в агропромисловому комплексі під час проектування та реалізації екологічно-безпечних, економічно ефективних технологій виробництва, зберігання та переробки продукції рослинництва та відтворення родючості ґрунтів різних агроландшафтів; інтеграція всіх видів підготовки, оволодіння методами наукового дослідження і необхідними професійними компетенціями; освоєння форми наукового твору при написанні звіту, статті, тез; формування навичок ведення самостійної наукової роботи,

дослідження та експериментування; придбання навичок аналізу своєї праці, формування потреби в постійній самоосвіті.

Завдання науково – дослідної практики:

- використання результатів наукових досліджень щодо забезпечення інтенсивних технологій, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження;
- обґрунтування методів експериментальної роботи, інтерпретування та представлення результатів наукових експериментів, впровадження їх у виробництво;
- формування вміння використовувати лабораторні дослідження в сфері агрономії;
- отримання навичок розробки та застосовування екологічно безпечних, економічно ефективних та енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- формування вміння моделювати та гармонізувати технології вирощування сільськогосподарських культур на основі використання сучасних сортів і гібридів, біологізованих систем захисту рослин;
- отримання навичок самостійної роботи з науково-технічною літературою та визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- практичне оволодіння методикою проведення експериментальних досліджень, обробки та аналіз отриманих результатів;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій наукової роботи (у формі виступів на конференціях або написанні наукової статті).

Проходження науково – дослідної практики сприяє формуванню компетентностей:

загальних: *визначені Стандартом вищої освіти спеціальності*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Загальні компетентності, визначені Університетом

ЗК7. Здатність діяти на основі принципів сталого розвитку

спеціальних: *визначені Стандартом вищої освіти спеціальності*

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етичні та культурні відмінності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК7. Здатність самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.

СК8. Здатність до розробки та викладання навчальних дисциплін в закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначені Університетом

СК9. Здатність розробляти та застосовувати екологічно безпечні; економічно ефективні та енергозберігаючі технології вирощування сільськогосподарських культур.

СК10. Здатність адаптувати технології вирощування сільськогосподарських культур до мінливих погодних умов та біокліматичного потенціалу зони вирощування.

СК11. Здатність моделювати та гармонізувати технології вирощування сільськогосподарських культур на основі використання сучасних сортів і гібридів, біологізованих систем захисту рослин, обробітку ґрунту, удобрення та інноваційних технічних рішень для агроформувань регіону з різним рівнем ресурсного забезпечення.

Результати навчання: визначені *Стандартом вищої освіти спеціальності*

РН1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

РН5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обговорювати висновки.

РН6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування.

РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

PH8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

PH9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

PH10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

PH11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

PH12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей і невизначеності умов.

PH13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

Результати навчання визначені Університетом

PH14. Розробляти систему заходів, спрямованих на послаблення негативного впливу екстремальних метеорологічних факторів та їх наслідків на посіви сільськогосподарських культур.

PH15. Розробляти та удосконалювати заходи біологізації рослинництва з урахуванням диференційованого використання природних і місцевих сировинних ресурсів.

PH16. Визначати потенційну продуктивність агроценозів залежно від агроекологічних умов та рівня технологій.

PH17. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з психології та педагогіки з метою конструктивного вирішення особистісно й професійно-значущих питань.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Науково – дослідна практика.

Зміст практики визначається з урахуванням особливостей проведення наукового – дослідження та бази практики і орієнтований на розробку пропозицій щодо розв'язання спеціалізованих завдань та проблем у сфері еколого – економічного рослинництва.

Зміст практики на базі суб'єктів господарювання, що ведуть сільськогосподарську діяльність.

Тема 1. Опис бази практики, роль та місце наукових досліджень у функціонуванні господарства

Виробнича спрямованість та структура підприємства; наявність лабораторій та інших підрозділів, пов'язаних з проведенням досліджень на сільськогосподарських культурах. Аналіз показників функціонування підрозділів господарства.

Тема 2. Агроекономічний аналіз системи землеробства

Складання та уточнення робочого плану сівби. Розроблення системи заходів щодо технологій вирощування сільськогосподарських культур. Підготовка добрив до внесення, пестицидів для захисту від шкідників, хвороб та бур'янів. Здійснення контролю за якістю польових робіт. Розробити робочі плани стосовно догляду за посівами, контроль їх виконання та формування оптимальної густоти рослин на

час збирання. Здійснювати контроль за ростом та розвитком рослин. Спостерігання за ходом досягання культур, визначення біологічної врожайності основних культур та строки і способи їх збирання.

Тема 3. Система насінництва в господарстві.

Підбір сортів та гібридів для використання в господарстві. Особливості технології вирощування сортового насіння та промислова його доробка. Визначення посівних якостей насіння. Підготовка земельних ділянок під насіннєві посіви. Проведення сортових та видових прополок насіннєвих посівів.

Тема 4. Технологія вирощування сільськогосподарських культур.

Технологічні карти (зміст, призначення, порядок розробки та розрахунок витрат). Сільськогосподарська техніка для обробітку ґрунту. Налагоджування сільськогосподарських машин та знарядь для виконання технологічних операцій. Система передпосівного обробітку ґрунту. Підготовка насіння до сівби. Догляд за рослинами в період сходи – збирання. Розрахунки доз добрив та норм висіву. Збирання врожаю.

Тема 5. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва.

Вологість зернової продукції під час збирання. Підготовка складських приміщень до зберігання сільськогосподарської продукції. Закладання насіння та зерна на зберігання. Технологія переробки продукції рослинництва.

Тема 6. Проведення експериментальних дослідів та оприлюднення результатів досліджень.

Підготовка матеріалів для публікації результатів проходження науково – дослідної практики у збірниках матеріалів конференцій або фахових виданнях.

Зміст практики на базі структурного підрозділу Університету, які здійснюють наукову, науково – дослідну роботу.

Тема 1. Аналіз роботи науково – дослідної лабораторії

Основні функції та призначення науково – дослідної лабораторії. Опис наявного лабораторного обладнання. Контроль якості проведення досліджень. Порядок та періодичність контролю показників якості сільськогосподарської продукції. Аналіз роботи лабораторій на предмет дотримання вимог державних та міжнародних стандартів

Тема 2. Характеристика лабораторного обладнання для проведення досліджень

Детальне вивчення лабораторного обладнання і шляхів його удосконалення. Порівняльний аналіз вітчизняного і закордонного обладнання з забезпечення лабораторних досліджень. Аналіз технічних можливостей для впровадження інноваційних досліджень на сільськогосподарських культурах..

Тема 3. Проведення лабораторних аналізів.

Опис методик, що використовують у лабораторії. Обґрунтування методик, обраних для використання при проведенні досліджень за тематикою кваліфікаційної роботи. Побудова структурно-логічної схеми проведення експериментальних досліджень.

Тема 4. Обробка та статистичний аналіз результатів проведення лабораторних досліджень.

Проведення лабораторних досліджень на зразках сільськогосподарської продукції.

Розрахунок похибки вимірювань, статистичний аналіз результатів вимірювань, отримання математичних залежностей, що відображають досліджувані процеси та побудова відповідних моделей.

Тема 5. Проведення експериментальних досліджень та оприлюднення результатів дослідів.

Підготовка матеріалів отриманих при проходженні науково – дослідної практики, для подальшого використання при написанні тез доповідей для публікації результатів у збірниках матеріалів конференцій або фахових виданнях.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного Університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Еколого – економічне рослинництво другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Бази практики для проходження науково – дослідної практики визначаються з урахуванням змісту та особливостей проведення наукового дослідження, підготовки кваліфікаційної роботи. Базами практики можуть бути структурні підрозділи Університету, які здійснюють наукову, науково – дослідну роботу: Наукова лабораторія селекції озимої пшениці Навчально-виробничого підрозділу із селекції та насінництва, Науково-дослідна лабораторія якості зерна ПДАУ імені Г. П. Жемели.

Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення науково – дослідної практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 201 Агрономія;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, в навчально – науковому інституті - директор, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів.

Науково - дослідна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Проходження науково-дослідної практики здійснюється на базі підприємств або структурних підрозділів Університету з урахуванням змісту й особливостей проведення наукового дослідження та підготовки кваліфікаційної роботи.

Керівник науково - дослідної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;

- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника науково – дослідної практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять науково-дослідну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики.

За результатами проходження науково – дослідної практики студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики. Критерії оцінювання та схема нарахування балів з практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками науково-дослідної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики студентам денної форми навчання виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Семестровий контроль з науково – дослідної практики студентів заочної форми навчання проводиться під час навчально – екзаменаційної сесії.

Диференційований залік з науково-дослідної практики студентів заочної форми навчання виставляється за результатами виконання студентом програми практики та захисту звіту з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студентів, набутих на практиці, визначається за 100-бальною, 4-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 2).

Таблиця 2

СИСТЕМА ОЦІНКИ

За 100-бальною шкалою	Рейтинг ЄКТС	За 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вченій раді навчально – наукового інституту та Університету.

